

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	घटकाचे नाव (सैद्धांतिक विभाग)	पृष्ठ क्र.
	(अ) सैद्धांतिक	
(१)	भाग १ भारतीय कला	
	१. भारतीय वास्तुकला	९
	२. भारतीय शिल्पकला	३०
	३. भारतीय चित्रकला	३९
(२)	भाग २ पाश्चात्य कला	
	४. पाश्चात्य वास्तुकला	५७
	५. पाश्चात्य शिल्पकला	६३
	६. पाश्चात्य चित्रकला	६९
(३)	भाग ३ कला शिक्षण	
	कला शिक्षणातील व्यवसायाच्या वाटा	८०
	कला शिक्षणाच्या संधी	८२
(४)	(ब) प्रात्यक्षिक विषय (कोणताही एक विषय)	
	१. चित्रकला (Drawing)	८४
	२. संकल्पचित्र व रंगकाम (Design and Colour)	८६
	३. चित्रात्मक संकल्प (Pictorial Composition)	८८

प्रात्यक्षिक विभाग

१. चित्रकला (Drawing)

अ. क्र.	घटक	उपघटक
१.	चित्रकलेचे मूळ घटक	(i) रेषा (ii) आकार (iii) रंग (iv) छायाभेद (v) पोत
२.	रेखाटन	रेखाटनाची माध्यमे (i) पेन्सिल (ii) पेन (iii) स्केचपेन (iv) कलरब्रश (v) संगणक (आधुनिक साधने)
३.	नैसर्गिक घटकांची रेखाटने	पाने, फुले, फळे, पक्षी, प्राणी इत्यादी
४.	मानवनिर्मित घटकांची रेखाटने	भांडी, घर, फर्निचर, वाहने इत्यादी
५.	भौमितिक घटकांची रेखाटने	त्रिकोण, चौकोन, वर्तुळ इत्यादी
६.	निसर्गचित्र	निसर्गातील रेखाटने
७.	वस्तुचित्र	विविध वस्तुसमूहांचे रेखाटन
८.	मुलेखनाचे मूलभूत रेखाटन	देवनागरी आणि रोमन

२. संकल्पचित्र व रंगकाम (Design and Colour)

१.	चित्रकलेचे मूळ घटक	(i) रेषा (ii) आकार (iii) रंग (iv) छायाभेद (v) पोत
२.	संकल्प	(i) संकल्प म्हणजे काय? (ii) संकल्पाचे प्रकार (iii) संकल्पाची मूलतत्त्वे
३.	रंग व रंगसिद्धांत	(i) रंगव्याख्या (ii) रंगज्ञान (iii) चित्रकारांचा रंगसिद्धांत (iv) रंगांची गुणवैशिष्ट्ये (v) रंगांचे प्रतीकात्मक अर्थ (vi) रंगमिश्रणे

३. चित्रात्मक संकल्प (Pictorial Composition)

१.	चित्रकलेचे मूळ घटक	(i) रेषा (ii) आकार (iii) रंग (iv) छायाभेद (v) पोत
२.	संकल्पाची मूलतत्त्वे	• पुनरावृत्ती • विरोध • लय • श्रेणीक्रम • प्रमाण • संक्रमण • संवाद • विविधता • उत्सर्जन • तोल • प्राधान्य • गौणत्व • एकता
३.	मुद्राचित्रण	(i) नैसर्गिक पृष्ठभागावर केलेले मुद्रण (ii) उठाव मुद्रा मुद्रण (iii) खोद मुद्रा मुद्रण
४.	लघुचित्र	(i) भारतीय लघुचित्र शैलीची संकल्पना (ii) लघुचित्र शैलीतील रचनाचित्रांची मांडणी, घटक व माध्यम (iii) लघुचित्र शैलीतील घटकांची अभ्यास रेखाटने (iv) लघुचित्र शैलीवर आधारित अभ्यास चित्रे
५.	रचनाचित्र – प्रकार	(i) अलंकारिक रचना (ii) भौमितिक रचना (iii) अमूर्त रचना (iv) जाहिरात चित्र